

OBSAH

Předmluva	11
1. kapitola	
Ostravsko-karvinský revír – největší producent černého uhlí a koksu v habsburské monarchii	13
2. kapitola	
Mzdové a stávkové hnutí hornictva za lepší pracovní a sociální podmínky	21
3. kapitola	
Založení první odborové organizace Prokop	31
4. kapitola	
Sociálně ekonomická situace revíru v předvečer květnové stávky v roce 1894	37
5. kapitola	
Krveprolití v Polské Ostravě 9. května 1894	43
Oslava Prvního máje	45
Zahájení hornické stávky	47
Krvavé ráno v Polské Ostravě 9. května	50
Ohlas událostí v Polské Ostravě v poslanecké sněmovně ve Vídni	54
Neveřejný noční pohřeb zastřelených horníků	58
Neúspěšná stávka je ukončena	60
6. kapitola	
Soudní přelíčení s účastníky demonstrace u Trojice	65
7. kapitola	
Odhalení pomníku obětem krveprolití	71
8. kapitola	
Obrazová příloha	77
9. kapitola	
Význam stávky roku 1894 pro další vývoj dělnického hnutí na Ostravsku	111

PŘÍLOHY – edice dokumentů

Příloha č. 1

Z rozprav v poslanecké sněmovně říšské rady 10. května 1894 o dělnických stávkách a nepokojích v Polské Ostravě a ve Falknově 121

Příloha č. 2

Zpráva slezského zemského prezidenta rytíře K. Jägra
z 12. května 1894 ministři vnitra markýzi Bacquehemovi
o dělnických nepokojích v ostravsko-karvinském revíru 131

Příloha č. 3

Zpráva okresního hejtmana v Místku prezidiu c. k. Moravského
místodržitelství v Brně ze dne 23. května 1894 o situaci v OKR
po ukončení stávky 135

Příloha č. 4

Kritická situace u dolu Trojice v ranních hodinách 9. května 1894
podle obžalovacího spisu 138

Příloha č. 5

Živnostenský výbor předkládá 1. 6. 1894 poslanecké sněmovně
výsledky šetření o poměrech v OKR 143

- I. Všeobecné příčiny stávkového hnutí 144
- II. Jak vypukla stávka a jak se rozšířila 147
- III. Událost u dolu sv. Trojice dne 9. května 148
- IV. Opatření zabraňující v budoucnu podobným událostem 151

Příloha č. 6

Vyšetřovací zpráva ministra orby o sociálně ekonomickém
stavu revíru v předvečer stávky, zjištěných závadách
a doporučených opatřeních 152

Přípis Jeho Excelence pana ministra orby ze dne 6. října 1894
číslo 1046/A. M. prezidiu sněmovny (č. 3513/A. H.) 153

Zprávy ministra orby o podnikových a dělnických poměrech
v ostravsko-karvinském kamenouhelném a falknovsko-loketském
hnědouhelném revíru a o výsledcích provedených šetření, k nimž dala
podnět stávka v dubnu a v květnu 1894 154

Úvod 154

A. Ostravsko-karvinský kamenouhelný revír	155
I. Geologické poměry	155
II. Vlastnické poměry	156
III. Provoz dolů	157
IV. Počet dělníků, výrobní a odbytové poměry	160
V. Pracovní poměry dělnictva	161
VI. Zařízení sociální péče pro dělníky	167
1. Závody svobodného pána Rothschilda	168
2. Závody privilegované Severní dráhy císaře Ferdinanda	171
3. Kamenouhelné doly Jeho Excelence hraběte Wilczka v Polské Ostravě	173
4. Důl Josef Zwierzinova kamenouhelného těžiřstva v Polské Ostravě	174
5. Kamenouhelné doly knížete Salm-Reifferscheida v Polské Ostravě	174
6. Důl Jindřichovo štěstí dědiců hraběte Eugena Larische v Petřvaldě	175
7. Závody bratří Gutmannů	175
8. Důl v Porubě Rakouské alpské montánní společnosti	175
9. Kamenouhelné doly Jeho Excelence hraběte Heinricha Larisch-Mönnicha v Karvině	176
10. Závody Jeho císařské Výsosti pana arcivévody Albrechta	176
11. Dodatek	177
Kutání ve Lhotce a Vítkovicích u Moravské Ostravy	177
VII. Bratrské pokladny	177
VIII. Výsledky šetření prováděného kvůli dělnickým nepokojům	179
1. Začátek a bezprostřední příčina stávk. Požadavky stávkujících	179
2. Stanovení úkolů a výpočet výdělků. Srážky ze mzdy. Doba výplat a záloh. Výdělky	182
3. Délka směny, přestávky, směny navíc, nedělní klid, střídavé směny	194
4. Pokuty	200
5. Ochrana osobní bezpečnosti	202
6. Vztah dělníků k úředníkům a dozorcům	203
7. Zásobování	204
8. Bytové poměry	206
9. Služební řád	206
10. Bratrské pokladny	207
11. Jiná přání a stížnosti	208

IX. Opatření báňského úřadu na základě šetření	208
X. Mzdové ztráty dělníků a výpadek těžby následkem stávky	211

Příloha č. 7

Vzpomínky účastníků stávky	212
Jan Kolář	213
František Baran	219
Tomáš Korta	219
Matěj Kužma	220
Alois Podešva	220
Jakub Kachel	222
Antonín Pastrňák	222
Josef V. Slíva	223
Alois Folvarčný	224
Jan Blahuta	224

Příloha č. 8

Hornická píseň „Horníci, horníci, co jste udělali“	227
--	-----

Zusammenfassung	230
------------------------------	-----